

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/71/2018
Identifikačné číslo spisu:	6713010092
Dátum vydania rozhodnutia:	14.01.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:6713010092.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí 14. januára 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného T. R. a spol., pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 3T/28/2013, o dovolaní obvineného T. R. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. novembra 2015, sp. zn. 3To/115/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. R. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Zvolen rozsudkom z 11. marca 2015, sp. zn. 3T/28/2013, uznal obvinených 1) T. R., 2) T. X. a 3) I. X. za vinných zo zločinu lúpeže podľa § 20, § 188 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva, na skutkovom základe, že dňa 16. februára 2012 v čase okolo 21.00 hod v meste J., v pohostinstve B. U. pri autobusovom nástupišti spoločne napadli K. T., nar. XX. B. XXXX tým spôsobom, že po tom, ako sa tento rozprával s T. R., ktorý si od neho pýtal peniaze a K. T. mu ich odmietol dať, ho T. R. uderil päťou do hlavy, v dôsledku čoho spadol na zem, kde k nemu pristúpili T. X. a I. X. a spoločne začali do ležiaceho T. kopáť a pri tomto násilí mu zobrali peňaženku, z ktorej odcudzili hotovosť vo výške 50 eur a jeden z obvinených mu z krku odopol retiazku z chirurgickej ocele, na ktorej mal zavesený prsteň z chirurgickej ocele a z puzdra na nohaviciach mu odcudzil mobilný telefón NOKIA N95, IMEI: XXXXXXXXXXXXXXXX, a potom ako chcel z miestnosti ujsť, tak ho jeden z obvinených strčil do dverí, na ktorých rozbil sklenenú výplň, čím si poranil prst pravej ruky, avšak podarilo sa mu ujsť z miestnosti, avšak obvinení ho dobehli, dotiahli pred pohostinstvo a opakovane ho začali napádať, pričom keď ležal na zemi, do neho spoločne kopali, čím spôsobili K. T., nar. XX. B. XXXX, bytom Z. B. V., L. XXX/XX, škodu odcudzením vecí v hodnote najmenej 240 eur a zranenia, a to zmliaždenie v oblasti temena hlavy vpravo, ramena vľavo, pravého laktového kĺbu, zadnej steny hrudníka vpravo, driekovej chrbtice, kolena vľavo a vpravo, hlbokú ranu pravej strany ruky s úplným prerušením šľachy vystierača pravého prsta, ktoré zranenia by si vyžiadali práceneschopnosť spojenú s dobou liečenia v trvaní 6 týždňov.

Prvostupňový súd všetkým trom obvineným podľa § 188 ods. 1, § 37 písm. m), § 38 ods. 4 Trestného zákona uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere piatich rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona obvinených 1) T. R. a 2) T. X. pre výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Obvineného 3) I. X. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd uložil obvineným povinnosť nahradiť poškodeným K. T., nar. XX. B. XXXX, škodu vo výške 240 eur, Dôvere ZP, a. s. Nitra škodu 117 eur, Sociálnej poisťovni Zvolen škodu 850,30 eur, PPS Group, a.s. Detva škodu 157,73 eura, a to spoločne a nerozdielne. Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodeného K. T. so zvyškom jeho nároku na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 11. novembra 2015, sp. zn. 3To/115/2015, odvolania obvinených T. R., T. X. a I. X., proti prvostupňovému rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Uznesenie krajského súdu napadol prostredníctvom obhajcu JUDr. Vladimíra Mikuša dňa 8. marca 2018 dovolaním obvinený T. R., a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku. Rozhodnutia okresného a krajského súdu považoval obvinený za predčasné, keďže neboli vypočutí svedkovia, ktorých navrhol, ako ani ďalší obvinení, za účelom náležitého zistenia skutkového stavu. Rozhodnutia tiež považoval za rozporné so základnými zásadami trestného konania a s výsledkami dokazovania. Súdy podľa dovolateľa nezákonným postupom porušili jeho ústavné právo na spravodlivé súdne konanie. Skutočnosti, na ktoré poukázal, mohli byť pri spravodlivom súdnom konaní preukázané už v prípravnom konaní, pokiaľ by mu bolo umožnené zúčastňovať sa výsluchov svedkov a spoluobvinených tak, aby im mohol klásť otázky, vylúčať a dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe. Zdôraznil čl. 50 ods. 3 Ústavy, v zmysle ktorého sa úkonov obhajoby môže zúčastniť sám alebo prostredníctvom obhajcu, podľa slobodného rozhodnutia, vždy však musí byť OČTK vyrozumený o konkrétnych úkonoch trestného stíhania v dostatočnom časovom predstihu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený videl v nesprávnej právnej kvalifikácii skutku, pretože skutok mal byť správne posúdený ako prečin krádeže podľa § 212 Trestného zákona a nie ako lúpež podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona. Argumentoval tým, že pri odcudzení veci nebolo použité násilie ani hrozba násilia, svojím konaním nemohol naplniť skutkovú podstatu zločinu lúpeže po subjektívnej stránke. Použitie násilia, či hrozby bezprostredného násilia, je pri trestnom čine lúpeže prostriedkom k zmocneniu sa cudzej veci a musí preto k nemu dôjsť pred zmocnením v bezprostrednej časovej nadväznosti, ktorá skutočnosť však v konaní nebola preukázaná. Konflikt medzi obvinenými a poškodeným nesmeroval k odcudzeniu veci za použitia násilia, pretože tieto boli odcudzené až následne, bez použitia bezprostredného násilia. Súdom preto vytkol neprihliadnutie na judikát najvyššieho súdu - R 14/1964, ustanovujúci právny záver, že výrok o vine môže byť založený len na dôkazoch, úplne vylučujúcich pochybnosť, že sa stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania, najmä ak je pochybná vierohodnosť svedkov. Za nevierohodnú osobu možno podľa dovolateľa považovať aj poškodeného, pretože opakovane podľa priebehu výsledkov dokazovania menil alebo prispôboval výpoveď.

Obvinený navrhol vysloviť, že rozsudkom okresného súdu a uznesením krajského súdu bol porušený zákon v § 2 ods. 9, § 213 ods. 1 Trestného poriadku a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv v neprospech obvineného, rozhodnutia okresného a krajského súdu zrušiť. Okresnému súdu navrhol prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Zvolen (ďalej len „prokurátorka“) považovala dovolanie za nedôvodné v otázke poukazovania na dôkaznú situáciu a hodnotenie dôkazov. Dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že obvinený konaním naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

Všetky dôkazy vykonané v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní boli vykonané zákonným spôsobom, v súlade s Trestným poriadkom. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poukázala na to, že obvinený bol v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní riadne poučený o práve zvoliť si obhajcu ako aj na ustanovenie obhajcu ex offio. Na začiatku súdneho konania prítomný dovolateľ po zákonom poučení vyhlásil, že poučeniu porozumel a vo veci vypovedal využívajúc § 34 Trestného poriadku. Ustanovenie obhajcu nežiadal. Rovnako aj v prípravnom konaní bol obvinený riadne poučený, vyzrotený a rozhodol sa nepožiadat' o ustanovenie obhajcu. U obvineného neboli naplnené dôvody povinnej obhajoby, ale vzhľadom na žiadosť dovolateľa, mu bol obhajca ustanovený opatrením Okresného súdu Zvolen z 25. júna 2013, sp. zn. 3T/28/2013. Prokurátorka v spojitosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zdôraznila skutočnosť, že obvinený sa snaží preukázať naplnenie pojmových znakov prečinu krádeže, napádajúc nepreukázanie použitia násilia v bezprostrednej časovej nadväznosti. Zaujala názor, že opätovne ide skutočnosť vzťahujúcu sa na okolnosti skutkových zistení a nie porušenia, či nesprávneho použitia hmotnoprávneho ustanovenia. Obvinený v dovolaní poukazuje na zisťovanie správnosti a úplnosti skutku, ktorý v dovolacom konaní nemožno skúmať ani meniť. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie obvineného vzhľadom na nesplnenie podmienok podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poškodený T. vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu zo 16. júna 2018 spochybnil skutočnosť tvrdenú obvineným, že by sa po piatich rokoch od vynesenia rozsudku našli noví svedkovia, ktorí neboli vypočutí, pričom zotrval na doterajšej výpovedi.

Najvyšší súd ako dovolací súd § 377 Trestného poriadku, (ďalej aj len „dovolací súd“) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu podľa § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, bolo podané prostredníctvom obhajcu § 373 ods. 1 Trestného poriadku, osobou oprávnenou § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, v zákonnej lehote § 370 ods. 1 Trestného poriadku na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni § 370 ods. 3 Trestného poriadku, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania § 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, rovnako mal s poukazom na uvedené splnenú aj podmienku prípustnosti dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Po vykonaní vyššie uvedených procesných úkonov predstavujúcich jeho prieskumnú povinnosť formálnej povahy vo vzťahu k podanému dovolaniu však dovolací súd dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť bez meritórneho prieskumu na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V prvom rade najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené. Táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-1).

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejav stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Dovolanie je určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojím charakterom mohli mať vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré je preto potrebné odstrániť. Dovolací súd je pri náprave uvedených väd v zásade až poslednou inštanciou, čo znamená, že preskúmajúc nedostatky, ktoré boli preskúmané už odvolacím súdom a neboli ním napravené, prípadne ním boli spôsobené. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky [§ 371 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku a contrario, pokiaľ nejde o zákonné výnimky uvedené v tomto ustanovení] a povinnosť namietat' niektoré dovolacie dôvody najneskôr v odvolacom konaní (citované ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, zabezpečuje rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a zásada práva na obhajobu je upravená aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli objasnené všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného, aby páchateľ bol odsúdený len za to, čo spáchal. Zásada práva na obhajobu sa vzťahuje na celé konanie, a preto je porušenie práva na obhajobu aj dôvodom na podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Zákon pre uplatnenie dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé porušenie práva na obhajobu).

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii OČTK a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby v zmysle § 37 Trestného poriadku a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase reálne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Prípadne, ak ide o iné pochybenie súdu alebo OČTK, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného, pričom intenzita takéhoto porušenia musí dosahovať stupeň zásadnosti, teda takéto porušenie musí kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť jeho základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby.

Pokiaľ ide o obvineným namietané nevykonanie ďalších navrhnutých dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dokazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. práva podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver OČTK alebo súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Súd vykonávajúci dokazovanie vo veci čo do rozsahu dokazovania, nie je viazaný ani návrhmi strán, či ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého, naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numeratur). Dovolací súd teda nie je oprávnený preskúmať skutkový stav ako taký, ani prehodnocovať rozsah vykonaného dokazovania, či dôkazy samotné (okrem ich zákonnosti). Rovnako posudzovanie vierohodnosti výpovedí svedkov spadá pod hodnotenie vykonaných dôkazov, ktorého preskúmavanie nepatrí do kompetencie dovolacieho súdu ani v rámci toho, ani v rámci iného dovolacieho dôvodu, preto sa týmito námietkami dovolací súd meritórne nemohol zaoberať (R 7/2011).

Obvinený prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu namietal pochybenie, založené na nevypočutí navrhnutých svedkov. Dovolací súd zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 19. apríla 2013 zistil, že obvinený R. navrhol, aby súd vyžiadal správu o povesti z Mestského úradu J., navrhol predvolať pracovníčku ÚPSVaR J. pani V. a vykonať konfrontáciu medzi ním, poškodeným a N. X..

Najvyšší súd zo záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-155/OVK-ZV-2012 z 12. decembra 2012 zistil, že obvinený 1) prevzal vyznenie o úkone - preštudovanie vyšetrovacieho spisu 6. decembra 2012. Možnosť preštudovať vyšetrovací spis podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku nevyužil a preštudovania spisu sa nezúčastnil, nenavrhol doplnenie dokazovania. Súd tiež zistil, že prvostupňovému súdu bola 12. decembra 2013 doručená správa o povesti Mestského úradu J. na T. R. (č. l. 332). Zo zápisnice z hlavného pojednávania 11. marca 2015 vyplýva, že obvinený 2) navrhol vypočúť svedkov T. R., K. C. a L. X. z J., obvinený 1) taktiež navrhol vypočúť týchto svedkov, pretože vypočutý poškodený (T.) pripustil, že sa na mieste činu nachádzali aj iné osoby, pričom aj keď boli v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní vypočutí aj iní svedkovia, ktorí potvrdili, že v miestnosti pohostinstva k útoku nedošlo, cítili potrebu navrhnuť aj ďalších svedkov, na preukázanie týchto skutočností. Súd podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku návrh na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov odmietol. Následne vykonal ďalšie dokazovanie, v rámci ktorého podľa § 269 Trestného poriadku oboznámil listinné dôkazy z prípravného konania, medzi ktorými oboznámil zápisnicu o konfrontácii obvineného R. 1) a svedka X. z č. l. 148-151, pričom obvinení 1), 2) a 3) po oboznámení listinných dôkazov pred predsedom senátu vyhlásili, že sa k týmto nechcú vyjadriť. Následne sa prokurátor, ako aj obvinení 1), 2) a 3) s obhajcami zhodne vyjadrili, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

S poukazom na vyjadrené, je dovolací súd toho názoru, že prvostupňový súd kvalifikovaným spôsobom rozhodol o návrhoch obvinených na doplnenie dokazovania.

Obvinený R. ďalej namietal, že nemohol byť v prípravnom konaní prítomný pri výsluchoch svedkov a spoluobžalovaných, klásť im otázky, čo podľa dovolateľa malo za následok porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že v zmysle § 213 ods. 1 Trestného poriadku môže policajt povoliť účasť obvineného na vyšetrovacích úkonoch a umožniť mu klásť vypočúvaným svedkom otázky, najmä vtedy, ak obvinený nemá obhajcu a úkon spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom, ibaže by zabezpečovanie jeho prítomnosti alebo jeho prítomnosť mohli ohroziť vykonanie tohto úkonu. Najvyšší súd z vyšetrovacieho spisu zistil, že dovolateľ bol už pri prvom výsluchu v prípravnom konaní 17. apríla 2012 o práve zúčastniť sa vyšetrovacích úkonov podľa § 213 ods. 1 Trestného poriadku riadne poučený. Obvinený mohol v plnom rozsahu uplatňovať právo na obhajobu na hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom, zúčastniac sa výsluchov spoluobžalovaných, ako aj svedkov, na výpovediach ktorých súdy založili vinu dovolateľa. Obvinený R. mal zachované právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam kladeným mu za vinu, dôkazom o nich, klásť svedkom otázky a vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využíval. Opatrením samosudcu Okresného súdu Zvolen z 25. júna 2013, sp. zn. 3T/28/2013, bol obvinenému podľa § 40 ods. 2 s poukazom na § 34 ods. 3 Trestného poriadku ustanovený obhajca Mgr. Slavomír Janičiar, práva dovolateľa na obhajobu tak boli v plnom rozsahu zabezpečené.

K dovolateľom spochybňovanej vierohodnosti poškodeného dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že hodnotenie dôkazov z pohľadu ich vierohodnosti (z napadnutých rozhodnutí vyplýva, prečo súdy uverili práve výpovediam poškodeného, a nie obvinených 1), 2) a 3) a ich známym, resp. presvedčivo vysvetlili, z akých dôvodov považovali túto za hodnovernú), je na rozdiel od hodnotenia dôkazov z hľadiska ich zákonnosti nepodraditeľné (pre skutkovú povahu) pod žiaden z do úvahy prichádzajúcich dôvodov dovolania. V tomto smere dovolací súd pochybenie nezistil, preto uzatvára, že výsluchy poškodeného K. T. z prípravného konania, ako aj na hlavnom pojednávaní boli zákonné a z nich vyplývajúce závery sú súdmi použiteľné a hodnotiteľné. Nevierohodnosť vyjadrujú len pochybnosti o pravdivosti takej výpovede, zatiaľ čo nepravdivosť znamená istotu, že tvrdenie obsiahnuté vo výpovedi, je v rozpore so skutočnosťou (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. augusta 2005, sp. zn. 7Tdo 1103/2005).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tak prítomný nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že tento dovolací dôvod možno úspešne uplatniť, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Je potrebné tiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii, dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a preto dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia), odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Predmetné ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Svojou dikciou za bodkočiarkou vylučuje skutkové námietky, tzn. nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom hodnotiaceho procesu.

Nie je možné s poukazom na tento dovolací dôvod domáhať sa preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku (minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci).

Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu.

Podľa Trestného zákona

§ 188 ods. 1 Lúpež

kto proti inému použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

§ 212 Krádež

ods. 1 kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a spôsobí tak malú škodu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

ods. 2 rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a

a) čin spácha vlámaním,

b) bezprostredne po čine sa pokúsi uchovať si vec násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia,

c) čin spácha na veci, ktorú má iný na sebe alebo pri sebe.

Trestný čin je spáchaný násilím, ak páchatel' na jeho spáchanie použije fyzické násilie proti telesnej integrite inej osoby, alebo ak je spáchaný na osobe, ktorú páchatel' uviedol do stavu bezbrannosti ľst'ou, alebo ak páchatel' použil násilie proti veci iného (§ 122 ods. 7).

Hrozbou bezprostredného násilia je hrozba takým násilím, ktoré má byť vykonané ihneď, ak sa napadnutý nepodrobí vôli útočníka. Táto hrozba je spravidla vyjadrená výslovne, ale stačí aj konkludentné konanie, ak je z neho a ostatných okolností zrejmé, že násilie sa uskutoční ihneď, ak sa napadnutý nepodrobí vôli páchatel'a.

Násilie alebo hrozba bezprostredného násilia sú prostriedkom na zmocnenie sa cudzej veci, preto musia predchádzať zmocneniu sa veci. Ak páchatel' použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násilia po tom, čo sa veci zmocnil, aby si vec uchoval, pôjde o trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Ak však páchatel' v priebehu takto vykonaného násilia pojme úmysel zmocniť sa ďalších vecí, dopustí sa súčasne trestného činu lúpeže podľa § 188 Trestného zákona.

Zmocnením sa veci treba rozumieť, že páchatel' si zjedná možnosť s vecou nakladať s vylúčením toho, kto ju mal dosiaľ vo svojej moci. Ide o prevedenie faktickej moci nad ňou z oprávnenej osoby na páchatel'a. Napadnutý nemusí byť vlastníkom veci, stačí, že ju má vo svojej dispozícii. Taktiež nie je rozhodujúce, či si páchatel' chcel vec privlastniť, alebo ju len prechodne užívať, zničiť a pod. (porovnaj R 1/1980, ako aj R 41/1967 a R 51/1976-III).

Úmysel páchatel'a sa musí vzťahovať na násilné konanie, ktorým chce páchatel' prekonať alebo znemožniť odpor obete, pre ktorý sa inak nemôže zmocniť veci, ale aj na to, aby sa zmocnil cudzej veci. Tento úmysel ale nemusí smerovať k trvalej dispozícii s vecou. Trestný čin lúpeže je dokonaný už použitím násilia alebo hrozby bezprostredného násilia proti niekomu v úmysle zmocniť sa cudzej veci, pričom nie je potrebné, aby bol tento úmysel vykonaný, lebo čin už bol dokonaný (R 37/1970).

Najvyšší súd konštatuje, že v posudzovanej veci okresný a krajský súd správne zistili skutkový stav a konanie obvinených aj správne právne kvalifikovali ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Je nepochybné, že dovolateľ spolu so spoluobvinenými 2) T. X. a 3) I. X. použili násilie voči poškodenému v úmysle zmocniť sa cudzích vecí vo vlastníctve, či držbe poškodeného, pretože obvinenému R. odmietol dať peniaze, ktoré si od neho požadoval a následne spolu so spoluobvinenými začali poškodeného udierať a po jeho páde na zem kopáť s tým, že sa v súvislosti s vykonaným násilím proti integrite poškodeného (§ 122 ods. 7 Trestného zákona) a s tým spôsobenou indispozíciou poškodeného brániť sa voči takto vykonanému útoku, ako aj presile, spočívajúcej v početnej prevahe troch útočníkov konaním v spolupáchateľstve v zmysle § 20 Trestného zákona sa zmocnili jeho vecí, a to peňaženky, z ktorej odcudzili hotovosť 50 eur, retiazky a prsteňa z chirurgickej ocele, ako aj mobilného telefónu zn. NOKIA N95, čím mu spôsobili škodu vo výške 240 eur.

Dovolací súd zdôrazňuje, že trestný čin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona je dokonaný už použitím násilia či hrozby bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci. Zo skutkovej vety je zrejmé, že násilie bolo páchatel'mi použité voči telesnej integrite poškodeného v úmysle zmocniť sa veci, a teda použité násilie bolo prostriedkom na zmocnenie sa veci, a nešlo o konanie páchatel'ov, pri ktorom by sa zmocnili vecí poškodeného a až následne, bezprostredne po čine sa pokúsili uchovať si vec násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia tak, ako to dovolateľ namietal v súvislosti s uplatnenou námietkou nesprávnej právnej kvalifikácie podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Konanie obvinených tak nebolo možné kvalifikovať ako trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

Podstatou tejto časti podaného dovolania je teda snaha dosiahnuť, aby dovolací súd prehodnotil vykonané dôkazy a na základe ich hodnotenia dospel k odlišným skutkovým záverom, než aké urobili prvostupňový a odvolací súd.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku tak prítomný nebol.

Na podklade uvedeného je nesporné, že nie sú naplnené dôvody dovolania v zmysle § 371 Trestného poriadku, a preto najvyšší súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. R. na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.